

Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Δημόσιες συμβάσεις / Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας

Το δυναμικό των δημόσιων συμβάσεων για τις επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας
(Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

INT/1056

Εισηγητής: Ferre WYCKMANS

Συνεισηγητής: Alain COHEUR

www.eesc.europa.eu

EL

www.eesc.europa.eu/facebook

www.eesc.europa.eu/twitter

www.eesc.europa.eu/linkedin

www.eesc.europa.eu/instagram

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	18/1/2024
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση»
Έγκριση από το τμήμα	1/10/2024
Έγκριση από την Ολομέλεια	23/10/2024
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	591
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	237/1/4

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

- 1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την έκθεση Letta στην οποία ζητείται να επιταχυνθεί η εφαρμογή των μέτρων του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία με εστίαση στη στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας.
- 1.2 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις είναι καίριας σημασίας για τις οργανώσεις κοινωνικής οικονομίας και τονίζει ότι είναι σημαντικό να οριστούν καινοτόμα κριτήρια με πραγματική, μη αγοραία αξία, όπως τα κοινά αγαθά, η προστιθέμενη αξία που δημιουργείται από κοινωνική (ποιοτική απασχόληση, συμπερίληψη και ένταξη των ευάλωτων ατόμων) και από οικολογική άποψη (περιβαλλοντικός αντίκτυπος), καθώς και η εδαφική εγγύτητα.
- 1.3 Η ΕΟΚΕ προωθεί πρωτοβουλίες όπως οι «Buying for Social Impact» και «We Buy Social EU», οι οποίες, πέραν της ανταλλαγής γνώσεων, συμβάλλουν στη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των δημόσιων αρχών και των φορέων της κοινωνικής και της τοπικής οικονομίας, και ζητεί την εφαρμογή του χάρτη πορείας της Λιέγης.
- 1.4 Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης να εφαρμόσουν όλα τα μέτρα και τις δράσεις της παρούσας σύστασης σχετικά με τις συνθήκες-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία με σκοπό να βοηθήσουν τους φορείς κοινωνικής οικονομίας να έχουν πρόσβαση στην αγορά, για παράδειγμα με τη θέσπιση αναλογικών κριτηρίων επιλογής ή με την κατάτμηση των συμβάσεων.
- 1.5 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δρομολογήσει, το συντομότερο δυνατόν, το στρατηγικό σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο που ζήτησε προσφάτως το Συμβούλιο και να αναπτύξει ένα σύστημα παρακολούθησης της εφαρμογής των μέτρων με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητά τους.
- 1.6 Με δεδομένη την κατάσταση παρατεταμένης κρίσης και μετά την έγκριση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) πολλαπλών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα από το 2014, η ΕΟΚΕ ζητεί τη διενέργεια εκτεταμένης αξιολόγησης και αναθεώρησης του ευρωπαϊκού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις κατά τη νέα κοινοβουλευτική περίοδο.
- 1.7 Η ΕΟΚΕ ζητεί από τις αναθέτουσες αρχές εντός της ΕΕ να κάνουν καλύτερη χρήση των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων δημοσίων συμβάσεων, των κατ' αποκλειστικότητα ανατιθέμενων συμβάσεων και της κατάτμησης.
- 1.8 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δημιουργήσει στην πύλη κοινωνικής οικονομίας («Social Economy Gateway») ειδικό τμήμα αφιερωμένο στις «Κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις» για την προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και ορθών πρακτικών.

2. Πορίσματα

- 2.1 Με την κατάρτιση της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να αναδείξει το δυναμικό των δημόσιων συμβάσεων για τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Όπως επισημαίνεται στην πρόσφατη έκθεση του Enrico Letta για την ενιαία αγορά¹ με τίτλο «Much More than a Market», οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας βρίσκονται στον πυρήνα της εγγύτητας και της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών, ενσαρκώνοντας την ουσία μιας ανθρωποκεντρικής οικονομίας βαθιά ριζωμένης στις τοπικές κοινότητες. Οι στενοί δεσμοί με τις περιφέρειες που εξυπηρετούν, τους επιτρέπουν να κατανοούν με μοναδικό τρόπο τις τοπικές ανάγκες με την προώθηση της καινοτομίας στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές πρακτικές που συνδέονται με τους στόχους εδαφικής ανάπτυξης. Αυτός ο τοπικός χαρακτήρας συμβάλλει στη βελτίωση του κοινωνικού ιστού των κοινοτήτων και στην προώθηση ανθεκτικών και βιώσιμων εδαφικών οικοσυστημάτων, διασφαλίζοντας ότι η ανάπτυξη και η πρόοδος που προωθεί η κοινωνική οικονομία είναι χωρίς αποκλεισμούς και επωφελείς για όλους.
- 2.2 Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της κοινωνικής οικονομίας, στην έκθεση Letta απαριθμούνται διάφορα μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε χρηματοδοτικούς πόρους. Μεταξύ των μέτρων αυτών, οι δημόσιες συμβάσεις προσδιορίζονται ως ισχυρό εργαλείο για τη στήριξη των φορέων της κοινωνικής οικονομίας. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι ένα αίτημα της έκθεσης Letta είναι η επιτάχυνση των δράσεων που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία με εστίαση στη στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας.
- 2.3 Περίπου 250 000 δημόσιες αρχές δαπανούν ποσό που υπερβαίνει το 14 % του ετήσιου ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), το οποίο ανέρχεται σε 15 τρις. ευρώ, με τη μορφή δημόσιων συμβάσεων².
- 2.4 Στην πρόσφατη έκθεση με τίτλο «The social impact of public procurement: can the EU do more?»³ σημειώνεται ότι οι περισσότερες αναθέτουσες αρχές των κρατών μελών εξακολουθούν να αναθέτουν συμβάσεις που υπερβαίνουν τα όρια που έχει καθορίσει η ΕΕ αποκλειστικά με βάση τη χαμηλότερη τιμή ή το χαμηλότερο κόστος. Αυτό σημαίνει ότι στα τεύχη δημοπράτησης δεν περιλαμβάνονται ποιοτικά κριτήρια, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές, και πτυχές που σχετίζονται με την καινοτομία.
- 2.5 Το πρότυπο ISO 20400⁴ για τις υπεύθυνες προμήθειες ορίζει ότι οι προμήθειες αποτελούν ισχυρό εργαλείο για όλους τους οργανισμούς που επιθυμούν να συμπεριφέρονται υπεύθυνα συμβάλλοντας στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Με την ενσωμάτωση της κοινωνικής ευθύνης στις πολιτικές και πρακτικές προμηθειών,

¹ Letta, E., *Much More than a Market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all citizens* (Πολλά περισσότερα από μια αγορά — Ταχύτητα, Ασφάλεια, Αλληλεγγύη — Ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς προκειμένου να υπάρξει βιώσιμο μέλλον και ευημερία για όλους τους πολίτες της ΕΕ), Απρίλιος 2024.

² Varga E., How Public Procurement Can Spur the Social Economy (Πώς οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να τονώσουν την κοινωνική οικονομία), *Stanford Social Innovation Review*, 5.5.2021.

³ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Caimi, V., Sansonetti, S., *The social impact of public procurement*.

⁴ [ISO 20400: 2017. Υπεύθυνες προμήθειες — Κατευθυντήριες γραμμές.](#)

συμπεριλαμβανομένων των αλυσίδων εφοδιασμού, οι οργανισμοί μπορούν να διαχειρίζονται τους κινδύνους (και τις ευκαιρίες) για υπεύθυνη περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.

3. Πρωτοβουλίες που αποτελούν πηγή έμπνευσης

3.1 Το 2020, το ευρωπαϊκό έργο «Buying for Social Impact»⁵ βοήθησε να εντοπιστούν πέντε προκλήσεις που εμποδίζουν την αποδοχή κοινωνικών ρητρών στις δημόσιες συμβάσεις:

- παραλλαγές κατά τη μεταφορά της οδηγίας του 2014⁶ στο εθνικό δίκαιο·
- ελλιπής γνώση των νέων διατάξεων της οδηγίας, εκ μέρους των δημόσιων αρχών που είναι αρμόδιες για την ανάθεση των συμβάσεων·
- δυσκολία εφαρμογής των κοινωνικών πτυχών της οδηγίας·
- ανεπαρκής ανάπτυξη του οικοσυστήματος κοινωνικής οικονομίας (έλλειψη ειδικών νομικών πλαισίων για την κοινωνική οικονομία και έλλειψη ικανότητας των φορέων κοινωνικής οικονομίας να ανταποκρίνονται στις αγορές)·
- έλλειψη ευαισθητοποίησης του δημόσιου τομέα σχετικά με την κοινωνική οικονομία, η οποία οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη γνώσεων σχετικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φορέων κοινωνικής οικονομίας εκ μέρους των αναθετουσών αρχών που είναι αρμόδιες για την κατάρτιση των προδιαγραφών.

3.2 Στο οικείο σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία⁷, η Επιτροπή τονίζει ότι «η αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις το 2014⁸ δημιούργησε πολλές ευκαιρίες για τις δημόσιες αρχές σε όλα τα επίπεδα να χρησιμοποιήσουν τις δημόσιες συμβάσεις για την επίτευξη διαφόρων στόχων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων της προώθησης της προστασίας του περιβάλλοντος και της επιδίωξης κοινωνικών στόχων». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται «να αναδείξει τα συγκεκριμένα οφέλη και τους τρόπους χρήσης των δημόσιων συμβάσεων και των διαδικασιών παραχώρησης για την επίτευξη των στόχων της εργασιακής και της κοινωνικής πολιτικής, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας».

3.3 Η Επιτροπή δρομολόγησε διάφορες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων. Για παράδειγμα, το #WeBuySocialEU⁹ δείχνει πώς η χρήση των δημόσιων συμβάσεων συμβάλλει στην επίτευξη κοινωνικών στόχων στην ΕΕ και ενθαρρύνει τις αναθέτουσες αρχές να ενσωματώνουν τις κοινωνικές παραμέτρους στις οικείες πολιτικές και πρακτικές προμηθειών. Το έργο αυτό βοηθά επίσης τους φορείς κοινωνικής οικονομίας να κατανοήσουν και να συμμετάσχουν αποτελεσματικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τέτοιες πρωτοβουλίες οι οποίες, πέραν της

---

⁵ "Buying for social impact" [Αγορές με κοινωνικό αντίκτυπο], Εκτελεστικός Οργανισμός για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υπηρεσία Εκδόσεων, 2020 ([σύνδεσμος](#))

⁶ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

⁷ [COM\(2021\) 778 final](#).

⁸ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

⁹ [WeBuySocialEU — AEIDL](#).

ανταλλαγής γνώσεων, συμβάλλουν στη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των δημόσιων αρχών και των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και της τοπικής οικονομίας.

- 3.4 Στην οικεία σύσταση του 2023 για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία, το Συμβούλιο συνιστά «στα κράτη μέλη να παροτρύνουν τις αναθέτουσες αρχές τους να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες με στρατηγικό τρόπο προκειμένου να επιδιώκουν κοινωνικούς στόχους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την κοινωνική καινοτομία και περιβαλλοντικούς στόχους. Για τον σκοπό αυτόν, παροτρύνονται να αξιοποιούν πλήρως τα εργαλεία που διατίθενται βάσει των κανόνων της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων όσων προορίζονται για την οργάνωση ορισμένων υπηρεσιών —των λεγόμενων «προσωπικών υπηρεσιών» και «υπηρεσιών γενικού συμφέροντος»— μέσω ειδικού καθεστώτος, το οποίο εμπνέεται από την αρχή της αλληλεγγύης.
- 3.5 Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης να εφαρμόσουν όλα τα μέτρα της παρούσας σύστασης με σκοπό να βοηθήσουν τους φορείς κοινωνικής οικονομίας να έχουν πρόσβαση στην αγορά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί, για παράδειγμα, με τη θέσπιση αναλογικών και χωρίς αποκλεισμούς κριτηρίων επιλογής που θα επιτρέπουν στους καινοτόμους μικρούς φορείς κοινωνικής οικονομίας να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς ή με την κατάτμηση των συμβάσεων για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ άλλων εταιριών και φορέων κοινωνικής οικονομίας.
- 3.6 Σε προηγούμενη γνωμοδότηση¹⁰, η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις είναι καίριας σημασίας για τους φορείς κοινωνικής οικονομίας και «τονίζει τη σημασία που υπέχει η δημιουργία καινοτόμων κριτηρίων με πραγματική, μη αγοραία αξία, όπως τα κοινά αγαθά, η προστιθέμενη αξία που δημιουργείται από κοινωνική (απασχόληση, συμπερίληψη και ένταξη των ευάλωτων ατόμων) και από οικολογική άποψη (περιβαλλοντικός αντίκτυπος), καθώς και η εδαφική εγγύτητα».
- 3.7 Στη γνωμοδότησή της με θέμα «Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία»¹¹, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί «πολιτικές εστιασμένες στην προώθηση κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων και στη συμπερίληψη κοινωνικών απαιτήσεων στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών ως βοηθητικό μέσο για την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας» και «υποστηρίζει την ιδέα ότι το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο πρέπει να επιτρέπει στις αναγνωρισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές δημοσίων συμβάσεων χωρίς να ανταγωνίζονται τις συμβατικές επιχειρήσεις, εφόσον ανταποκρίνονται σε κοινωνικές ανάγκες ή εκτελούν αποστολές δημοσίου συμφέροντος με κυβερνητική εντολή».
- 3.8 Προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των φορέων κοινωνικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις και να ενθαρρυνθεί η πλήρης χρήση των διαθέσιμων εργαλείων, ο χάρτης πορείας της Λιέγης για την κοινωνική οικονομία του 2024¹² ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές, εθνικές,

¹⁰ EE C, C/2024/882, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/882/oj>

¹¹ [Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία: η τοπική και η περιφερειακή προοπτική](#)

¹² [Χάρτης πορείας της Λιέγης για την κοινωνική οικονομία.](#)

περιφερειακές και τοπικές αρχές να ενσωματώσουν περισσότερα κριτήρια βιωσιμότητας και ένταξης στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

- 3.9 Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στη συμπερίληψη της κοινωνικής οικονομίας σε κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις, προκειμένου να αξιολογηθεί η πρόοδος και να αναδειχθούν οι βέλτιστες πρακτικές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ένα καλό παράδειγμα είναι η κοινή προσπάθεια, υπό την καθοδήγηση του δημοτικού συμβουλίου του Παρισιού, για δημιουργία της πλατφόρμας ESS2024.org¹³ που άνοιξε τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων στους φορείς κοινωνικής οικονομίας και στην κυκλική οικονομία για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2024. Αυτό επέτρεψε στους φορείς κοινωνικής οικονομίας να συμμετάσχουν στο έργο «Παρίσι 2024», να παράσχουν ευκαιρίες εργασίας σε μειονεκτούντα άτομα και να διευκολύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων και βιώσιμων λύσεων.
- 3.10 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την έκθεση με τίτλο «The social impact of public procurement — Can the EU do more?»¹⁴, στην οποία γίνεται απολογισμός της εφαρμογής των διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων στα κράτη μέλη και διατυπώνονται πολυάριθμες συστάσεις προς τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Τα κράτη μέλη καλούνται να επανεξετάσουν τις εσωτερικές πολιτικές τους για τις δημόσιες συμβάσεις καθορίζοντας στόχους για την εφαρμογή στρατηγικών δημοσίων συμβάσεων (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικά υπεύθυνων προμηθειών) σε ετήσια βάση και να αναπτύξουν κατάλληλα εργαλεία υποβολής εκθέσεων και δεδομένων. Προτείνεται στα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να ενημερώσουν όλες τις αναθέτουσες αρχές ότι οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να χρησιμοποιούνται για την προώθηση στόχων κοινωνικής πολιτικής, απασχόλησης και ισότητας των φύλων τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο.
- 3.11 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επίσης με τη σύσταση στην οποία ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αξιοποιούν καλύτερα τις προηγούμενες διαβουλεύσεις σύμβασης, τις κατ' αποκλειστικότητα ανατιθέμενες συμβάσεις και την κατάτμηση, ιδίως για τη διασφάλιση αυξημένης συμμετοχής των ΜΜΕ, των φορέων κοινωνικής οικονομίας και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.
- 3.12 Μετά από ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ¹⁵, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας ενέκρινε στις 24 Μαΐου 2024 συμπεράσματα με τίτλο «Βελτίωση του θεμιτού και βιώσιμου ανταγωνισμού για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών της ΕΕ»¹⁶ και πρότεινε η δρομολόγηση στρατηγικού σχεδίου δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις σε επίπεδο ΕΕ να αποτελέσει μία από τις προτεραιότητες της επόμενης θητείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δρομολογήσει το εν λόγω σχέδιο δράσης το συντομότερο δυνατόν.

¹³ ΟΟΣΑ, Buying social with the social economy — OECD Local Economic and Employment Papers (Κοινωνικές αγορές με την κοινωνική οικονομία — Μελέτες του ΟΟΣΑ για την τοπική οικονομία και την απασχόληση), 2023.

¹⁴ [The social impact of public procurement — Can the EU do more? \(Ο κοινωνικός αντίκτυπος των δημοσίων συμβάσεων — Μπορεί η ΕΕ να κάνει περισσότερα?\)](#), Think Tank, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

¹⁵ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [Δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ – Λιγότερος ανταγωνισμός στις συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών τη δεκαετία μέχρι το 2021](#), ειδική έκθεση 28/2023, Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ.

¹⁶ [Έκδοση συμπερασμάτων του Συμβουλίου για την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ](#)

- 3.13 Η ΕΟΚΕ ζητεί τη συστηματική συμπερίληψη ποιοτικών κριτηρίων στις διαδικασίες υποβολής προσφορών, όχι μόνο για να αποφευχθεί η καθοδική πορεία των μισθών, η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας ή ο αθέμιτος ανταγωνισμός, αλλά κυρίως για την παροχή ασφάλειας δικαίου στις δημόσιες αναθέτουσες αρχές που δεσμεύονται να επιτύχουν κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και δεοντολογικούς στόχους μέσω των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Μεταξύ αυτών των ποιοτικών κριτηρίων, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στοιχεία διακυβέρνησης και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής οικονομίας (δημοκρατικές ή συνεργατικές πρακτικές, επανεπένδυση κερδών και πλεονασμάτων με σκοπό την ενισχυμένη επιδίωξη των κοινωνικών ή περιβαλλοντικών στόχων τους, συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, διαφάνεια κ.λπ.). Η ΕΟΚΕ ζητεί να πραγματοποιηθεί ανάλυση των ευκαιριών και των εμποδίων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με αυτά τα πιθανά κριτήρια αναφοράς.
- 3.14 Η τρέχουσα περίοδος της παρατεταμένης κρίσης, η οποία πλήττει ιδιαίτερα τους πλέον ευάλωτους, και οι διάφορες κοινωνικές και περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ που έχουν αναληφθεί από το 2014 επιβάλλουν αναθεώρηση της οδηγίας, με εστίαση ειδικότερα στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (2020), στα σχέδια δράσης για την κυκλική οικονομία (2020) και την κοινωνική οικονομία (2021), και στο νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης (2024), καθώς οι κοινωνικά υπεύθυνες και κυκλικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν να δώσουν σημαντική ώθηση στην εφαρμογή τους. Η αυξημένη χρήση κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών έως το 2030. Η ΕΟΚΕ ζητεί, μετά από όλες αυτές τις νέες στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, να αναπτυχθεί μια πραγματική πολιτική προσανατολισμού που θα μετατρέψει τις προθέσεις σε δεσμευτικά μέτρα.

4. Ειδικές παρατηρήσεις και προτάσεις

- 4.1 Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εισαγάγει στην ευρωπαϊκή πύλη για την κοινωνική οικονομία ένα τμήμα αφιερωμένο στις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις, με σκοπό να συγκεντρώνονται εκεί όλες οι δημοσιεύσεις («Αποτελεσματικές κοινωνικές υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις¹⁷», ο «κόμβος γνώσης» Urbact¹⁸ κ.λπ.), να καταγράφονται οι ορθές πρακτικές που ακολουθούν οι εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές και να αξιοποιείται ως πηγή έμπνευσης και σύγκλισης για τη διεύρυνση των γνώσεων και των επιτυχημένων εμπειριών στην ΕΕ.
- 4.2 Με δεδομένο ότι η παροχή αγαθών και υπηρεσιών δεν μπορεί να βασίζεται στη διάβρωση των κοινωνικών, κοινωνιολογικών αρχών, των αρχών της υγείας και της βιωσιμότητας, ούτε να καταλήγει σε άνισο ανταγωνισμό ή στρέβλωση του ανταγωνισμού που θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινωνικό ντάμπινγκ, η ΕΟΚΕ ζητεί την αναθεώρηση του ευρωπαϊκού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την επόμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Ορισμένες κοινωνικές ρήτρες πρέπει να είναι υποχρεωτικές:

¹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εκτελεστικός Οργανισμός για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Tepper, P., McLennan, A., Hirt, R., et al., [Αποτελεσματικές κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις: 71 περιπτώσεις ορθής πρακτικής](#), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2020.

¹⁸ [Strategic Public Procurement \(Δημόσιες προμήθειες στρατηγικής σημασίας\)](#).

- τήρηση των συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) αριθ. 87 περί της συνδικαλιστικής ελευθερίας και της προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος και αριθ. 98 περί της εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως,
  - οι δημόσιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι μισθοί και οι όροι απασχόλησης συνάδουν με τα νομοθετικά και/ή συμβατικά πρότυπα. Δεν πρόκειται για προσέγγιση που εισάγει διακρίσεις, αλλά για υποχρέωση επίδειξης σεβασμού.
- 4.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι, σε τρεις τομείς με δραστηριότητα στην κοινωνική οικονομία, έχει συμφωνηθεί κοινή δήλωση σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ της ευρωπαϊκής οργάνωσης που εκπροσωπεί τους εργοδότες και εκείνης που εκπροσωπεί τους εργαζομένους στους εν λόγω τομείς [Ευρωπαϊκή βιομηχανία καθαρισμού και υπηρεσιών εγκατάστασης¹⁹, Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Υπηρεσιών Ασφάλειας (CoESS)²⁰, μαζί με τις UNI Global Union Europa — UNI Europa και Food Service Europe και την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων στους τομείς των τροφίμων, της γεωργίας και του τουρισμού (EFFAT)²¹], με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται:
- να αντικαταστήσει το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής με το κριτήριο της «πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς»²².
  - να χρησιμοποιεί ως κριτήριο την εφαρμογή νομικών και συμβατικών συμφωνιών, εφόσον υπάρχουν·
  - να διατυπώνει συστάσεις ενόψει συλλογικής διαβούλευσης·
  - να επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διακυμάνσεις των τιμών που προκύπτουν από μισθολογικές συμβάσεις κατά τη διάρκεια της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
- 4.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις συστάσεις που διατυπώνονται στην έκθεση με τίτλο «Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts» (Έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση των πολιτικών απαντήσεων για την πρόληψη της αδήλωτης εργασίας στις δημόσιες συμβάσεις²³) της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας (ELA) και υπογραμμίζει το δυναμικό των φορέων κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά την καταπολέμηση της άτυπης εργασίας, δεδομένων των κοινωνικών τους στόχων και των δράσεών τους για την ένταξη στην αγορά εργασίας.
- 4.5 Οι φορείς κοινωνικής οικονομίας πρέπει να αναγνωρίζουν την έννοια της κοινής ωφέλειας στις συλλογικές διαπραγματεύσεις, ιδίως σε συνάφεια με την προτεραιότητα που αποδίδεται στην αξιοπρέπεια και τη δίκαιη αμοιβή των εργαζομένων.
- 4.6 Μολονότι η ΕΟΚΕ εκτιμά το πνεύμα και την προσέγγιση των άρθρων 74 έως 77 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και συγκεκριμένα την προσέγγισή της όσον αφορά τις συμβάσεις που

¹⁹ www.uni-europa.org/wp-content/uploads/sites/3/2022/12/2022_12_20_Joint_statement-CoESS-UNI_Public-Procurement-and-Collective-Bargaining_FINAL.pdf.

²⁰ https://www.uni-europa.org/wp-content/uploads/sites/3/2023/03/20230221_Publicprocurement_collectivebargaining.pdf

²¹ <https://effat.org/wp-content/uploads/2023/06/FoodServiceEurope-EFFAT-Declaration-on-Public-Procurement-and-Collective-Bargaining-2023-06-19.pdf>.

²² Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά εστιάζεται κυρίως στην άριστη σχέση ποιότητας και τιμής, λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες, την ποιότητα, το κόστος κύκλου ζωής και τον καινοτόμο χαρακτήρα.

²³ <https://www.ela.europa.eu/en/news/new-study-highlights-strategies-tackle-undeclared-work-eu-public-procurement>

προορίζονται αποκλειστικά για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, ζητεί την ανάπτυξη μιας πιο ευέλικτης προσέγγισης που θα λειτουργεί διορθωτικά σε σχέση με την περιορισμένη διάρκεια των 3 ετών (άρθρο 77) που οδηγεί ουσιαστικά σε έμμεση απαγόρευση της ανανέωσης της σύμβασης. Η εφαρμογή αυτών των κανόνων έχει αποδειχθεί υπερβολικά αυστηρή και έχει περιορίσει τα κίνητρα που στοχεύουν στην παροχή αποτελεσματικής ποιότητας κατά το τελευταίο έτος εκτέλεσης της σύμβασης, καθώς συχνά καθιστά υποχρεωτική την αλλαγή καλών παρόχων υπηρεσιών, ακόμη και αν χαίρουν εκτίμησης από την αναθέτουσα αρχή και τους τελικούς χρήστες.

- 4.7 Όσον αφορά την οδηγία 2014/24/ΕΕ, η ΕΟΚΕ επικροτεί θερμά όσα ορίζονται στο άρθρο 20 σχετικά με τις κατ' αποκλειστικότητα ανατιθέμενες συμβάσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με την απασχόληση ατόμων που διαθέτουν λιγότερες ευκαιρίες. Το άρθρο αυτό αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την προώθηση της ανάπτυξης των φορέων κοινωνικής οικονομίας. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έχουν εφαρμόσει όλα τα κράτη μέλη το μέτρο αυτό.

Βρυξέλλες, 23 Οκτωβρίου 2024.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE
